

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumundan:
Görüşlerinizi duzenleme@bddk.org.tr adresine e-posta ile iletebilirsiniz.

TEMEL KREDİ RİSKİNE ESAS TUTARIN STANDART YAKLAŞIM İLE HESAPLANMASINA İLİŞKİN TEBLİĞ TASLAĞI

BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, bankaların temel kredi riskine esas tutarı standart yaklaşım kullanarak hesaplamalarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 43 üncü, 45 inci ve 93 üncü maddeleri ile XXX tarihli ve XXX sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrası hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğde yer alan;

- a) Aracı kurum: Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan aracı kurumu,
- b) Banka: Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan bankaları,
- c) Bankacılık hesapları: Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan bankacılık hesaplarını,
- ç) Çok taraflı kalkınma bankası: Ekonomik ve sosyal kalkınma projeleri için finansman ve profesyonel tavsiye sağlayan uluslararası kuruluşu,
- d) Eşleştirme: 17/4/2012 tarihli ve 28267 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Derecelendirme Kuruluşlarının Yetkilendirilmesine ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde tanımlanan eşleştirmeyi,
- e) Finansal kuruluş: Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan finansal kuruluşu,
- f) Kalıntı değer: Kiralanan varlığın amortisman sonrası gelecekteki piyasa değerini,
- g) Kalıntı değer riski: Kiralanan varlığın gerçeğe uygun değerinin kiralama başlangıcındaki kalıntı değer tahmininin altına düşmesi nedeniyle bankanın maruz kalabileceği zararı,
- ğ) Kamu kuruluşu: İktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyet gösterenler hariç olmak üzere, merkezi yönetim ve yerel yönetimlerden ayrı kamu tüzel kişiliğini haiz olan kuruluşlar ile merkezi yönetim ve yerel yönetimlere bağlı idari kuruluşları, yerel yönetimleri ve bu kuruluşların muadili yurt dışı kuruluşları,
- h) Kanun: 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununu,
- ı) Katılma hesabı: Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan katılma hesabını,
- i) Kolektif yatırım kuruluşu (KYK): Sermaye Piyasası Kanununa ilişkin alt düzenlemelerde belirtilen yatırım ortaklığı ve yatırım fonları ile muadil yabancı ülke düzenlemeleri uyarınca kolektif yatırım kuruluşu olarak kabul edilen kuruluşu,

j) Kredi değerleme ayarlaması (KDA): Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçölmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan kredi değerleme ayarlamasını,

k) Kredi değerleme ayarlaması riski (KDA riski): Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçölmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan kredi değerleme ayarlaması riskini,

l) Kredi derecelendirme kuruluşu (KDK): Derecelendirme Kuruluşlarının Yetkilendirilmesine ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik kapsamında Kurulca yetkilendirilen veya doğrudan tanınan derecelendirme kuruluşunu,

m) Kredi dönüşüm oranı: Gayrinakdi krediler ve taahhütlerin nakdi krediye dönüşüm oranını,

n) Kredi kalitesi kademesi: Derecelendirme Kuruluşlarının Yetkilendirilmesine ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde tanımlanan kredi kalitesi kademesini,

o) Kredi teminat oranı (KTO): Kredi tutarının teminat olarak alınan varlığın değerine oranını,

ö) Kurul: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,

p) Kurum: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,

r) Küçük ve orta büyüklükteki işletmeler (KOBİ): Kurulca belirlenecek sınırın altında cirosu olan işletmeleri,

s) Menkul kıymet finansman işlemleri: Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçölmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan menkul kıymet finansman işlemlerini,

ş) Merkezi yönetim: Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kamu tüzel kişiliği altında yer alan ve ayrı tüzel kişiliği olmayan kuruluşlar ile bu kuruluşların muadili yurt dışı kuruluşlarını,

t) Özel amaçlı şirket: Sermaye Piyasası Kanununa ilişkin alt düzenlemelerde tanımlanan özel amaçlı şirketi,

u) Teminatlı menkul kıymet: Sermaye Piyasası Kanununa ilişkin alt düzenlemeler veya muadil yabancı ülke düzenlemeleri uyarınca teminatlı menkul kıymet olarak tanımlanan menkul kıymeti,

ü) Türev işlemler: Türev finansal araçlar ile kredi türevlerini,

v) Yönetmelik: Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçölmesine ve Değerlendirmesine İlişkin Yönetmeliği, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Standart Yaklaşımın Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar

Standart yaklaşımda temel kredi riskine esas tutar

MADDE 4 – (1) Standart yaklaşım uyarınca temel kredi riskine esas tutar, bilanço içi varlıklar ile gayrinakdi krediler ve taahhütlere ilişkin risk ağırlıklı tutarların toplamından oluşur. Risk ağırlıklı tutarlar ise risk tutarlarına ilgili risk ağırlıklarının uygulanması suretiyle hesaplanır.

(2) Risk ağırlıkları, ilgili risk sınıfları ve kredi kalitesi kademelerine göre belirlenir.

Risk tutarlarının belirlenmesi

MADDE 5 – (1) Bilanço içi varlıklar bakımından risk tutarı, katılma hesaplarından kullandırılan fonlar dışında kalan varlıklar için bilançoda izlendikleri tutarlarından 22/6/2016 tarihli ve 29750 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kredilerin Sınıflandırılması ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında

Yönetmelik uyarınca ayrılmış özel karşılıklar düşüldükten sonraki değeri, katılma hesaplarından kullanılan fonlar için ise söz konusu değerin Kurulca belirlenecek alfa oranı ile çarpılmış değeri ifade eder.

(2) Gayrinakdi krediler ve taahhütlerin risk tutarı, varsa bu kalemler için Kredilerin Sınıflandırılması ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe istinaden ayrılan özel karşılıklar düşüldükten sonraki net tutarlarına aşağıdaki bentlerde belirtilen kredi dönüşüm oranları uygulanmak suretiyle hesaplanır.

a) Nakit temini amaçlı verilen garanti ve kefaletlere, lehdarın üstlendiği bir finansal yükümlülüğün teminatı olarak verilen garanti ve kefaletler de dahil olmak üzere doğrudan kredi verme ile aynı riski taşıyan kalemlere ve aval verilen kabul kredileri ile bu nitelikteki cirolara %100 kredi dönüşüm oranı uygulanır.

b) Kredi riskinin bankada kaldığı banka aktif değerleri ile ilgili geri alım taahhüdüyle yapılan satış işlemlerine %100 kredi dönüşüm oranı uygulanır.

c) Menkul kıymet finansman işlemlerine %100 kredi dönüşüm oranı uygulanır.

ç) Belirli tutarı ödenmiş taahhütleri temsil eden vadeli aktif değerler alım taahhütleri, vadeli mevduat satım taahhütleri ile iştirak ve bağlı ortaklıkların sermayesine iştirak taahhütlerine %100 kredi dönüşüm oranı uygulanır.

d) Nakit temini amacıyla verilenler dışında, bir işlemin gerçekleşmesi şartına bağlı olan kalemlere %50 kredi dönüşüm oranı uygulanır.

e) Vadesine bakılmaksızın menkul kıymet ihracında satın alma garantilerine ve menkul kıymet ihracına aracılık taahhütlerine %50 kredi dönüşüm oranı uygulanır.

f) Vadesine bakılmaksızın taahhütlere %40 kredi dönüşüm oranı uygulanır.

g) Yükümlülüğü bulunan bankalar açısından vesaik mukabili bir yıldan kısa vadeli akreditiflere %20 kredi dönüşüm oranı uygulanır.

ğ) Herhangi bir anda bir şarta bağlı olmaksızın banka tarafından ön bilgilendirme yapılmadan iptal edilebilen veya borçlunun kredi değerliliğindeki bozulmadan dolayı etkin bir şekilde otomatik iptali yapılabilen taahhütlere %10 kredi dönüşüm oranı uygulanır.

h) Başka bir bilanço dışı kaleme ilişkin taahhüt verilmesi durumunda, bilanço dışı kalemin kredi dönüşüm oranı ile taahhüdün kredi dönüşüm oranından düşük olanı uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Risk Sınıfları ve Bunlara Uygulanacak Risk Ağırlıkları

Risklerin sınıflandırılması

MADDE 6 – (1) Maruz kalınan riskler aşağıdaki şekilde sınıflandırılır:

- Merkezi yönetimlerden veya merkez bankalarından alacaklar.
- Kamu kuruluşlarından alacaklar.
- Çok taraflı kalkınma bankalarından ve uluslararası kuruluşlardan alacaklar.
- Bankalar veya aracı kurumlardan alacaklar.
- Teminatlı menkul kıymetler.
- Kurumsal alacaklar.
- Hisse senedi yatırımları.
- KYK'ye yapılan yatırımlar.
- Perakende alacaklar.
- Gayrimenkul ipoteğiyle teminatlandırılmış alacaklar.
- Temerrüde düşmüş alacaklar.
- Diğer alacaklar.

Merkezi yönetimlerden veya merkez bankalarından alacaklar risk sınıfı ve bunlara uygulanacak risk ağırlıkları

MADDE 7 – (1) Merkezi yönetimlerden veya merkez bankalarından olan alacaklara, iki ilâ altıncı fıkralar saklı kalmak kaydıyla, derecelendirilip derecelendirilmediklerine ve derecelendirilmiş ise bunların tekabül ettiği kredi kalitesi kademesine göre aşağıdaki tabloda yer alan risk ağırlıkları uygulanır.

	Derecelendirilmiş						Derecelendirilmemiş
Kredi kalitesi kademesi	1	2	3	4	5	6	-
Baz risk ağırlığı (%)	0	20	50	100	100	150	100

(2) Türkiye Cumhuriyeti Merkezi Yönetimi'nden veya Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'ndan olan ve Türk lirası cinsinden düzenlenen alacaklara %0 risk ağırlığı uygulanır. Bu uygulamanın geçerli olması için alacağa karşılık gelen aynı para cinsinden fonlamanın yapıyor olması gerekmektedir.

(3) Yabancı ülkelerin yetkili otoritelerinin kendi merkezi yönetimine ve merkez bankasına o ülkenin ulusal para birimi cinsinden düzenlenen alacaklara birinci fıkrada belirtilenden daha düşük bir risk ağırlığı uygulamaları halinde, bu alacaklara aynı düşük risk ağırlığı uygulanabilir. Bu uygulamada söz konusu alacaklara karşılık gelen aynı para cinsinden fonlamanın yapıyor olması gerekmektedir. Kurul gerekli görmesi halinde bu fıkradaki uygulamayı ülke bazında sınırlandırabilir.

(4) Avrupa Merkez Bankası, Avrupa Birliği, Avrupa İstikrar Mekanizması ve Avrupa Finansal İstikrar Fonundan alacaklara %0 risk ağırlığı uygulanır.

(5) Merkezi yönetimlerden veya merkez bankalarından olan alacakların risk ağırlıklarının belirlenmesinde, aşağıdaki şartlardan herhangi birinin sağlanması ve derecelendirme kuruluşları tarafından ilgili ülke merkezi yönetimi ve merkez bankasından alacaklar için verilmiş bir kredi derecelendirme notunun bulunmaması kaydıyla, ihracat kredi kuruluşlarının kredi derecelendirmesi kullanılabilir:

a) İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı'nın "Resmen Desteklenen İhracat Kredilerine İlişkin Kılavuzlar Hakkında Düzenlemesine" katılan ihracat kredi kuruluşlarının fikir birliğine dayanan bir risk puanı olması.

b) İhracat kredi kuruluşunun yaptığı kredi derecelendirmelerini yayımlaması, İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı'nın kararlaştırdığı yöntemleri uygulaması ve yaptığı kredi derecelendirmesinin, İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı'nın kararlaştırdığı yöntemle tespit edilen sekiz asgari ihracat sigorta priminden biriyle eşleştirilmiş olması.

(6) Kurulca kabul edilen ihracat kredi kuruluşları tarafından yapılan kredi derecelendirmelerine göre merkezi yönetimlerden veya merkez bankalarından olan alacaklara aşağıdaki tabloda belirtilen risk ağırlıkları uygulanır.

Asgari İhracat Sigorta Primi	0	1	2	3	4	5	6	7
Risk ağırlığı (%)	0	0	20	50	100	100	100	150

(7) Fazla ödenen vergiler, cari dönem vergi varlığı olarak değerlendirilerek merkezi yönetimlerden alacaklar risk sınıfına dâhil edilir.

Kamu kuruluşlarından alacaklar risk sınıfı ve bunlara uygulanacak risk ağırlıkları

MADDE 8 – (1) Kamu kuruluşlarından alacaklara, üç ilâ beşinci fıkralar saklı kalmak kaydıyla, derecelendirilip derecelendirilmediklerine ve derecelendirilmiş ise bunların tekabül ettiği kredi kalitesi kademesine göre aşağıdaki tabloda yer alan risk ağırlıkları uygulanır.

Kredi kalitesi kademesi	Derecelendirilmiş						Derecelendirilmemiş
	1	2	3	4	5	6	-
Baz risk ağırlığı (%)	20	50	50	100	100	150	50

(2) Bölgesel yönetimler, yerel yönetimler ve merkezi veya yerel yönetimlere bağlı idari kuruluşlardan alacaklar, kamu kuruluşlarından alacaklar risk sınıfında dikkate alınır.

(3) Türkiye Cumhuriyeti Merkezi Yönetimi tarafından verilen bir garantinin mevcudiyetinden dolayı Türkiye Cumhuriyeti Merkezi Yönetimi ile arasında risklilik açısından herhangi bir fark bulunmadığı Kurumca belirlenen kamu kuruluşlarından olan alacaklar, merkezi yönetimden alacaklar ile aynı risk ağırlığına tâbi tutulur.

(4) Yerel yönetimlerin özel gelir yaratma ve toplama yetkileri ile temerrüt riskini azaltıcı etki yapan belirli kurumsal düzenlemelerin mevcudiyeti nedeniyle Türkiye Cumhuriyeti Merkezi Yönetimi ile aralarında risk açısından herhangi bir farkın bulunmadığı Kurumca belirlenen yerel yönetimlerden alacaklar merkezi yönetimden alacaklarla aynı risk ağırlığına tabi tutulur.

(5) Yabancı ülkelerin yetkili otoritelerinin kamu kuruluşlarından alacaklar risk sınıfında dikkate aldıkları alacakları, o ülkenin merkezi yönetiminden alacakları ile aynı uygulamaya tabi tutması halinde, bankalarca söz konusu alacaklara aynı risk ağırlığı uygulanabilir. Kurul gerekli görmesi halinde bu fıkradaki uygulamayı ülke bazında sınırlandırabilir.

Çok taraflı kalkınma bankalarından ve uluslararası kuruluşlardan alacaklar risk sınıfı ve bunlara uygulanacak risk ağırlıkları

MADDE 9 – (1) Aşağıda sayılan çok taraflı kalkınma bankalarından alacaklara %0 risk ağırlığı uygulanır:

- Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası.
- Uluslararası Finans Kurumu.
- Amerika Ülkeleri Kalkınma Bankası.
- Asya Kalkınma Bankası.
- Afrika Kalkınma Bankası.
- Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası.
- Kuzey Avrupa Yatırım Bankası.
- Karayipler Kalkınma Bankası.
- Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası.
- Avrupa Yatırım Bankası.
- Avrupa Yatırım Fonu.
- Çok Taraflı Yatırım Garanti Kurumu.
- İslam Kalkınma Bankası.
- Uluslararası Aşı Finansmanı Kuruluşu.
- Uluslararası Kalkınma Birliği.
- Asya Altyapı Yatırım Bankası.

(2) Aşağıda sayılan uluslararası kuruluşlardan alacaklara %0 risk ağırlığı uygulanır:

- Uluslararası Para Fonu.
- Uluslararası Ödemeler Bankası.

(3) Kurul, Kurumun uyumu taahhüt ettiği uluslararası standartlar kapsamında birinci ve ikinci fıkraları güncelleyebilir.

(4) Uzun vadeli kredi derecelendirme notu, iki veya daha üzerinde bir kredi kalitesi kademesine tekabül eden birinci fıkrada sayılan çok taraflı kalkınma bankalarından olan alacaklar ile birinci fıkrada sayılmayan çok taraflı kalkınma bankalarından alacaklara, derecelendirilip derecelendirilmediklerine ve derecelendirilmiş ise bunların tekabül ettiği kredi kalitesi kademesine göre aşağıdaki tabloda yer alan risk ağırlıkları uygulanır.

	Derecelendirilmiş						Derecelendirilmemiş
Kredi kalitesi kademesi	1	2	3	4	5	6	-
Baz risk ağırlığı (%)	20	30	50	100	100	150	50

Bankalar veya aracı kurumlardan alacaklar risk sınıfı ve bunlara uygulanacak risk ağırlıkları

MADDE 10 – (1) Kurum tarafından yetkilendirilen ve denetlenen finansal kuruluşlardan alacaklar, bankalar veya aracı kurumlardan alacaklar risk sınıfında dikkate alınır. Bu kapsama girmeyen finansal kuruluşlar, kurumsal alacak risk sınıfında dikkate alınır.

(2) Yurt dışındaki banka, finansal kuruluş veya aracı kurumlardan olan alacakların bankalar veya aracı kurumlardan alacaklar risk sınıfına dâhil edilebilmesi için ilgili kuruluşların, yabancı ülkelerin yetkili otoriteleri tarafından ilgisine göre Kurum veya Sermaye Piyasası Kurulu tarafından uygulanan sermaye ve likidite gereksinimlerine ilişkin düzenlemelere muadil düzenlemelere tabi olduğunun belirlenmesi gerekir. Bu kapsama girmeyen yurt dışındaki banka, finansal kuruluş veya aracı kurumlardan olan alacaklar, kurumsal alacak risk sınıfında dikkate alınır.

(3) Karşı tarafı banka, finansal kuruluş veya aracı kurumlar olan ve borçlusu tarafından özkaynak kalemi olarak dikkate alınan borçlanma araçları, krediler ve hisse senetleri, bankalar veya aracı kurumlardan alacaklar sınıfı yerine hisse senedi yatırımları risk sınıfı içerisinde dikkate alınır.

(4) Bir KDK tarafından derecelendirilen bankalar veya aracı kurumlardan alacaklar için uzun vadeli kredi derecelendirme notları esas alınmak suretiyle kredi kalitesi kademeleri belirlenir ve alacakların orijinal vadelerine göre aşağıdaki tabloda yer alan ilgili risk ağırlıkları uygulanır. Orijinal vadesi üç ay veya daha kısa olan alacaklar ile orijinal vadesi altı ay veya daha kısa olan uluslararası ticaretin finansmanı amacıyla kullanılan nakdi kredi, taahhüt ve gayrinakdi kredilere, bu alacaklara özgü kısa vadeli bir kredi derecelendirme notunun mevcut olmadığı durumlarda, aşağıdaki tabloda kısa vadeli alacaklar için belirlenen risk ağırlıkları uygulanır. Orijinal vadesi üç aydan kısa olsa bile temdit edilen veya temdit edilmesi beklenen alacaklar için kısa vadeli alacaklar için belirlenen risk ağırlıkları uygulanmaz.

Bankalar veya aracı kurumların kredi kalitesi kademesi	1	2	3	4	5	6
Baz risk ağırlığı (%)	20	30	50	100	100	150
Kısa vadeli alacaklar için risk ağırlığı (%)	20	20	20	50	50	150

(5) Bir KDK tarafından derecelendirilmiş bankalar veya aracı kurumlardan olan ve alacağa özgü kısa vadeli kredi derecelendirme notu bulunan alacağın risk ağırlığı aşağıdaki şekilde belirlenir:

a) Alacağa özgü kısa vadeli kredi derecelendirme notunun aşağıdaki tabloda tekabül ettiği risk ağırlığı, dördüncü fıkrada alacağa özgü kısa vadeli bir kredi derecelendirme notu mevcut olmayan kısa vadeli alacaklar için uygulanan risk ağırlığından daha düşük veya buna eş

düzeydeyse; aşağıdaki tabloda yer alan risk ağırlığı uygulanır. Derecelendirilmemiş diğer kısa vadeli alacaklar için dördüncü fıkrada yer alan kısa vadeli alacaklara ilişkin uygulama geçerlidir.

b) Alacağa özgü kısa vadeli kredi derecelendirme notunun aşağıdaki tabloda tekabül ettiği risk ağırlığı, dördüncü fıkrada belirtilen alacağa özgü kısa vadeli bir kredi derecelendirme notu mevcut olmayan risk ağırlığından daha yüksek düzeyde ise; söz konusu derecelendirilmiş alacak da dâhil diğer tüm derecelendirilmemiş kısa vadeli alacaklar için alacağa özgü derecelendirme notuna tekabül eden aynı yüksek risk ağırlığı uygulanır.

Alacağın kredi kalitesi kademesi	1	2	3	4	5	6
Risk ağırlığı (%)	20	50	100	150	150	150

(6) Alacağa özgü kısa vadeli kredi derecelendirme notu bulunan bir alacağa %50 risk ağırlığı uygulandığı takdirde, aynı borçludan olan derecelendirilmemiş kısa vadeli alacaklara %100'den daha düşük bir risk ağırlığı uygulanmaz. Kısa vadeli derecelendirilmiş bir alacağa %150 risk ağırlığı uygulandığı takdirde, uzun veya kısa vadeli olup olmadığına bakılmaksızın aynı borçludan olan derecelendirilmemiş alacaklara da %150 risk ağırlığı uygulanır.

(7) Kamu sermayeli banka veya aracı kurumlar dışındakiler için KDK tarafından verilen kredi derecelendirme notunun, banka ya da aracı kurumun temerrüt etmesi veya finansal zorluk yaşaması durumunda bunlara fon sağlayanların zararının devlet tarafından karşılanması şeklindeki örtülü devlet desteğini dikkate almaması gerekir.

(8) Bir KDK tarafından derecelendirilmemiş olan bankalar veya aracı kurumlardan alacaklar bankaca yapılan kredi riski değerlendirmesi neticesinde borçlu banka ve aracı kurumlara verilen derecelere göre sınıflandırılır ve alacakların orijinal vadeleri dikkate alınarak bunlara aşağıdaki tabloda yer alan ilgili risk ağırlıkları uygulanır. Orijinal vadesi üç ay veya daha kısa olan alacaklar ile orijinal vadesi altı ay veya daha kısa olan uluslararası ticaretin finansmanı amacıyla verilen nakdi krediler ile taahhüt ve gayrinakdi kredilere, kısa vadeli alacaklar için belirlenen risk ağırlıkları uygulanır. Orijinal vadesi üç aydan kısa olsa bile temdit edilen veya temdit edilmesi beklenen alacaklar için kısa vadeli alacaklar için belirlenen risk ağırlıkları uygulanmaz.

Kredi riski değerlendirme derecesi	A	B	C
Baz risk ağırlığı (%)	40	75	150
Kısa vadeli alacaklar için risk ağırlığı (%)	20	50	150

(9) Aşağıdaki koşulları taşıyan ve bir KDK tarafından derecelendirilmemiş olan bankalar veya aracı kurumlardan alacakların kredi riski değerlendirme derecesi "A" olarak belirlenir:

a) Karşı taraf banka veya aracı kurumun, ekonomik döngü ve iş koşullarından bağımsız olarak, anapara ve faizler dâhil finansal yükümlülüklerini, alacakların öngörülen ömrü boyunca zamanında yerine getirebilecek yeterli kapasitesinin olması.

b) Karşı taraf banka veya aracı kurumun, kurulu bulunduğu ülke yetkili otoriteleri tarafından yapılan denetim sonuçları çerçevesinde bankaya özgü olarak belirlenenler ve kamuya açıklanmayanlar ile likiditeye ilişkin olanlar hariç olmak üzere asgari yasal oranları ve varsa tampon gereksinimlerini karşılıyor olması ve bunların kamuya açıklanıyor ya da karşı taraf banka veya aracı kurum tarafından bu bilgilerin alacaklı bankaya sunuluyor olması.

(10) Aşağıdaki koşulları taşıyan ve bir KDK tarafından derecelendirilmemiş olan bankalar veya aracı kurumlardan alacakların kredi riski değerlendirme derecesi "B" olarak belirlenir:

a) Karşı taraf banka veya aracı kurumun, finansal yükümlülüklerini yerine getirebilme kapasitesinin ekonomik döngü ve iş koşullarının istikrarlı ve olumlu olmasına bağlı olması gibi sebeplerle alacaklı bankanın maruz kaldığı kredi riskinin yüksek olması.

b) Karşı taraf banka veya aracı kurumun, kurulu bulunduğu ülke yetkili otoriteleri tarafından yapılan denetim sonuçları çerçevesinde bankaya özgü olarak belirlenenler ve kamuya açıklanmayanlar ile varsa tampon gereksinimleri ve likiditeye ilişkin olanlar hariç olmak üzere asgari yasal oranları karşılıyor olması ve bunların kamuya açıklanıyor ya da karşı taraf banka veya aracı kurum tarafından bu bilgilerin alacaklı bankaya sunuluyor olması.

(11) Aşağıdaki koşullardan herhangi birini taşıyan ve bir KDK tarafından derecelendirilmemiş olan bankalar veya aracı kurumlardan alacakların kredi riski değerlendirme derecesi "C" olarak belirlenir:

a) Karşı taraf banka veya aracı kurumun, bankayı yüksek kredi riskine maruz bırakması.

b) Onuncu fıkranın (b) bendindeki şartların sağlanamaması.

c) Banka veya aracı kurumun son 12 aya ilişkin bağımsız denetim raporlarında, finansal faaliyetlerinin sürekliliğini devam ettirme konusunda bağımsız denetçinin olumsuz ya da şartlı görüşünün bulunması.

(12) Bir KDK tarafından derecelendirilmemiş olup kredi riski değerlendirme derecesi "A" olarak belirlenen bankaların Yönetmelik uyarınca hesaplanan çekirdek sermaye yeterliliği oranının %14 veya bu oranın üzerinde olması ve 5/11/2013 tarihli ve 28812 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bankaların Kaldıraç Düzeyinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik uyarınca hesaplanan kaldıraç oranının %5 veya bu oranın üzerinde olması durumunda, bu bankalardan olan alacaklara %30 risk ağırlığı uygulanabilir.

(13) Bir KDK tarafından derecelendirilmemiş bankalar veya aracı kurumlardan alacaklara ilişkin olarak;

a) Banka veya aracı kurumun yerleşik olduğu ülkenin ulusal para birimi dışında bir para birimiyle borçlanması veya

b) Banka veya aracı kurumun başka bir ülkede yerleşik şubesinin, yerleşik olduğu ülkenin para birimi dışında bir para birimiyle borçlanması

durumlarında uluslararası ticaretin finansmanı amacıyla kullanılan bir yıldan kısa vadeli akreditifler hariç bu alacaklara, banka veya aracı kurumun ya da bunların şubelerinin yerleşik olduğu ülkenin merkezi yönetimlerinden olan ulusal para birimi dışındaki alacaklara uygulanandan daha düşük bir risk ağırlığı uygulanamaz.

Teminatlı menkul kıymetler risk sınıfı ve bunlara uygulanacak risk ağırlıkları

MADDE 11 – (1) Maruz kalınan riskin teminatlı menkul kıymetler risk sınıfına dahil edilebilmesi için, söz konusu riskin aşağıdaki koşulları sağlaması gerekir:

a) Teminatlı menkul kıymetin ilişkili olduğu varlık havuzunun;

1) Merkezi yönetim, merkez bankası, kamu kuruluşu ya da çok taraflı kalkınma bankalarından olan ya da bunlarca garanti edilen alacaklardan veya,

2) İkamet amaçlı gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılan ve KTO'su %80 veya altında olan alacaklardan veya,

3) Ticari amaçlı gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılan ve KTO'su %60 veya altında olan alacaklardan veya,

4) Teminatlı menkul kıymet ihracının %15'ini geçmemek şartıyla, %30 ya da daha düşük risk ağırlığına tekabül eden bankalardan olan ya da bunlarca garanti edilen alacaklardan, oluşması gerekir.

b) Teminatlı menkul kıymetin ilişkili olduğu varlık havuzuna, (a) bendinde belirtilen varlıklara ilave olarak 21/1/2014 tarih ve 28889 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Teminatlı Menkul Kıymetler Tebliğinin 3 üncü maddesinde tanımlanan ikame varlıklar veya muadil yabancı ülke düzenlemeleri uyarınca teminatlı menkul kıymet ihracında ikame varlık olarak

kabul edilen varlıklar ile risklerin korunmasını teminen sağlanan türev işlemler de eklenebilir. Kurul, varlık havuzuna yukarıda sayılanlar dışında bir varlık eklemeye yetkilidir.

c) Teminatlı menkul kıymetin ilişkili olduğu varlık havuzunun nominal değerinin teminatlı menkul kıymetlerin nominal değerini asgari %10 oranında aşması ve bu bilginin kamuya açıklanması gerekir.

ç) Bu fıkra aran koşulların teminatlı menkul kıymetlerin ilk ihracı sırasında ve kalan vadesi boyunca sağlanması gerekir.

d) Teminatlı menkul kıymete yatırım yapan bankaca, varlık havuzu ile teminatlı menkul kıymetlerin değerlerine, varlık havuzundaki dayanak varlıkların coğrafi dağılımlarına, türlerine, bakiyelerine, faiz oranı ve kur risklerine, varlık havuzundaki dayanak varlıklar ile teminatlı menkul kıymetlerin vade yapılarına, vadelerinden veya ödenmesi gereken tarihlerden itibaren doksan günden fazla geciken dayanak varlıkların oranına ilişkin bilgilerin en az altı ayda bir ihraççıdan temin edilmesi gerekir.

(2) Birinci fıkra sayılan kriterleri taşıyan teminatlı menkul kıymetlerin risk ağırlıkları aşağıdaki şekilde belirlenir.

a) Bir KDK tarafından derecelendirilen teminatlı menkul kıymetlere, bunların kredi kalitesi kademesine uygun olarak aşağıdaki tabloda belirtilen risk ağırlıkları uygulanır.

Teminatlı menkul kıymetin kredi kalitesi kademesi	1	2	3	4	5	6
Baz risk ağırlığı (%)	10	20	20	50	50	100

b) Bir KDK tarafından derecelendirilmeyen teminatlı menkul kıymetlerin ihraççısının bir KDK tarafından derecelendirilmesi durumunda, teminatlı menkul kıymetlere uygulanacak risk ağırlıkları, ihraççının risk ağırlığı dikkate alınarak aşağıdaki tabloya göre belirlenir.

İhraççının risk ağırlığı (%)	20	30	40	50	75	100	150
Baz risk ağırlığı (%)	10	15	20	25	35	50	100

(3) Birinci fıkra sayılan kriterleri taşımayan teminatlı menkul kıymetlerin risk ağırlıkları ilgili menkul kıymetin ihraççısının risk sınıfı ve alacağa özgü derecelendirmeler dikkate alınarak belirlenir.

Kurumsal alacaklar risk sınıfı ve bunlara uygulanacak risk ağırlıkları

MADDE 12 – (1) 6 ncı maddede belirtilen diğer risk sınıflarından herhangi birine dâhil edilmeyen işletmelerden alacaklar kurumsal alacaklar risk sınıfına dâhil edilir.

(2) Birinci fıkra belirtilen işletmelerden olan ve borçlusu tarafından özkaynak kalemi olarak dikkate alınan borçlanma araçları, krediler ve hisse senetleri, kurumsal alacaklar risk sınıfı yerine hisse senedi yatırımları risk sınıfı içerisinde dikkate alınır.

(3) Kurumsal alacaklar; kurumsal KOBİ alacakları, ihtisas kredileri ve diğer kurumsal alacaklar olmak üzere alt risk sınıflarına ayrıştırılır.

(4) KOBİ'lerden olan ve perakende alacak risk sınıfında yer almayan alacaklar kurumsal KOBİ alacakları olarak kabul edilir.

(5) Aşağıdaki özelliklerin tamamına sahip olan kurumsal alacaklar, ihtisas kredileri olarak dikkate alınır:

a) Alacağın, özel olarak fiziki varlıkların finanse edilmesi ve/veya işletilmesi amacıyla oluşturulmuş bir özel amaçlı şirkete kullanılmış olması.

b) Bankanın, finanse edilen varlıklar veya bu varlıkların yarattığı gelir üzerinde sözleşme hükümleri gereğince önemli kontrolünün olması.

c) Borçlu özel amaçlı şirketin, sahip olduğu başka önemli varlık veya faaliyetinin olmaması ya da az olması sebebiyle finanse edilen varlıklardan elde ettiği gelir dışında borcu geri ödeme olanağının az olması ya da hiç olmaması ve alacağın geri ödemesinin, borçlu özel amaçlı şirketin diğer kaynaklarından ziyade, finanse edilen varlıklardan elde edilen gelirlerden yapılıyor olması.

(6) Gayrimenkullerin finanse edilmesi amacıyla sağlanan alacaklar ihtisas kredisi olarak dikkate alınmaz.

(7) İhtisas kredileri; proje finansmanı, maddi duran varlık finansmanı ve emtia finansmanı olmak üzere aşağıda belirtilen şekilde sınıflandırılır:

a) Yeni bir projenin finansmanını ya da mevcut bir projenin yeniden finansmanını sağlayan, geri ödeme kaynağı ve teminat olarak öncelikle projeden elde edilecek gelirin kullanıldığı alacaklar proje finansmanı olarak sınıflandırılır.

b) Fiziksel varlıkların ediniminin finanse edilmesi amacıyla sağlanan ve geri ödemesi; finanse edilen ve bankaya rehin veya temlik edilen varlıkların yarattığı nakit akışlarına bağlı olan alacaklar maddi duran varlık finansmanı olarak sınıflandırılır.

c) Teşkilatlanmış bir borsada işlem gören emtiaya ilişkin rezervlerin, stokların veya diğer alacakların finanse edilmesi amacıyla sağlanan ve geri ödemesi emtianın satışından elde edilen gelire bağlı olan kısa vadeli alacaklar emtia finansmanı olarak sınıflandırılır.

(8) Ekonomik döngü ve iş koşullarındaki olumsuz değişikliklerden bağımsız olarak finansal yükümlülüklerini zamanında yerine getirebilen bir özel amaçlı şirketten olan alacaklar aşağıdaki şartların sağlanması halinde yüksek kaliteli proje finansmanı kredileri olarak dikkate alınır:

a) Özel amaçlı şirketin, bankanın rızası olmadan ilave borçlanma yapamaması gibi, banka aleyhine hareket etmesinin engellenmiş olması.

b) Özel amaçlı şirketin, projenin acil durum finansmanı ve işletme sermayesi gereksinimlerini karşılamak için yeterli rezerv veya finansal güce sahip olması.

c) Gelirlerin kullanılabilirlik bazlı olması veya bir getiri oranı düzenlemesine veya al ya da öde sözleşmesine tabi olması.

ç) Özel amaçlı şirketin gelirinin merkezi yönetim, kamu kuruluşu veya risk ağırlığı %80 veya daha düşük olan bir tüzel kişiden olacak şekilde tek bir karşı taraftan olması.

d) Kredi sözleşme hükümlerinin, özel amaçlı şirketin temerrüde düşmesi durumunda banka için yüksek derecede koruma sağlaması.

e) (ç) bendindeki uygunluk kriterlerini sağlayan karşı tarafların, projenin iptal edilmesinden kaynaklanabilecek zararlara karşı bankaya koruma sağlaması.

f) Projenin işletilmesi için gerekli olan tüm varlıkların ve sözleşmelerin, ilgili mevzuatın izin verdiği ölçüde bankaya rehin verilmesi veya ipotek ettirilmesi.

g) Bankanın, temerrüde düşmesi durumunda özel amaçlı şirketin kontrolünü elde edebilmesi.

(9) Sekizinci fıkranın (c) bendinde ifade edilen kullanılabilirlik bazlı gelirlerin belirlenmesinde, proje finansmanına konu projenin tamamlanmasını müteakiben özel amaçlı şirketin, sözleşme koşulları yerine getirildiği sürece sözleşme çerçevesindeki karşı taraflardan ödeme almaya hak kazanması hususu değerlendirilir.

(10) Kurumsal alacaklara, on birinci ilâ on dördüncü fıkralar saklı kalmak kaydıyla, derecelendirilip derecelendirilmediklerine ve derecelendirilmiş ise bunların tekabül ettiği kredi kalitesi kademesine göre aşağıdaki tabloda yer alan risk ağırlıkları uygulanır.

	Derecelendirilmiş						Derecelendirilmemiş
Kredi kalitesi kademesi	1	2	3	4	5	6	-
Baz risk ağırlığı (%)	20	50	75	100	150	150	100

(11) Kısa vadeli kurumsal alacak için alacağa özgü kısa vadeli bir kredi derecelendirme notunun mevcut olduğu durumda, aşağıda yer alan tablodaki risk ağırlıkları kullanılır.

Alacanın kredi kalitesi kademesi	1	2	3	4	5	6
Risk ağırlığı (%)	20	50	100	150	150	150

(12) Alacağa özgü kısa vadeli kredi derecelendirme notu bulunan bir alacağa %50 risk ağırlığı uygulandığı takdirde, aynı borçludan olan derecelendirilmemiş kısa vadeli alacaklara %100'ün altında bir risk ağırlığı uygulanmaz. Kısa vadeli derecelendirilmiş bir alacağa %150 risk ağırlığı uygulandığı takdirde, uzun veya kısa vadeli olup olmadığına bakılmaksızın aynı borçludan olan derecelendirilmemiş alacaklara da %150 risk ağırlığı uygulanır.

(13) Derecelendirilmemiş kurumsal KOBİ alacaklarına %85 risk ağırlığı uygulanır.

(14) İhtisas kredilerinin risk ağırlıkları, bunlara özgü kredi derecelendirme notları dikkate alınarak onuncu fıkradaki tablo uyarınca belirlenir. İhtisas kredilerinin kendilerine özgü kredi derecelendirme notları bulunmaması halinde aşağıdaki risk ağırlıkları kullanılır:

a) Faaliyete geçmemiş projelerin finansmanına ilişkin alacaklar %130, faaliyete geçmiş projelerin finansmanına ilişkin alacaklar %100 risk ağırlığına tabi tutulur. Faaliyete geçmiş projelere ilişkin yüksek kaliteli proje finansmanı kredileri %80 risk ağırlığına tabi tutulur. Faaliyete geçilmiş olması, projeyi finanse etmek için oluşturulan özel amaçlı şirketin geriye kalan sözleşme yükümlülüklerini karşılamaya yeterli pozitif net nakit akışının bulunması ve uzun vadeli borçlarının azalmasını ifade eder.

b) Maddi duran varlık ve emtia finansmanına ilişkin alacaklar %100 risk ağırlığına tabi tutulur.

Hisse senedi yatırımları risk sınıfı ve bunlara uygulanacak risk ağırlıkları

MADDE 13 – (1) Hisse senetleri ile ekonomik özü itibarıyla hisse senetlerine benzeyen borçlanma araçları, krediler ve türev finansal araçlar hisse senedi yatırımları risk sınıfına dâhil edilir.

(2) Spekülatif hisse senedi yatırımları; borsaya kote olmamış şirketlere kısa vadeli alım satım amacıyla yapılan, girişim sermayesi olarak kabul edilen şirketlere yapılan veya fiyat oynaklığı olan ve gelecekte önemli sermaye kazançları beklentisiyle yapılan benzer yatırımları içerir. Bu yatırımlara %400 risk ağırlığı uygulanır.

(3) 5/9/2013 tarihli ve 28756 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelik uyarınca hesaplanan özkaynakların %10’uyla sınırlı olmak kaydıyla, ekonominin belirli sektörlerini desteklemek amacıyla hazırlanan yasal programlar doğrultusunda bankaya teşvik sağlanması suretiyle edinilen ve üzerinde belirli kamu kontrolleri ve kısıtlamaları bulunan hisse senedi yatırımlarına, Kurulca uygun görülmesi şartıyla, %100 risk ağırlığı uygulanır.

(4) Ekonomik özü itibarıyla hisse senetlerine benzeyen borçlanma araçlarına, kredilere ve türev finansal araçlara %150 risk ağırlığı uygulanır.

(5) Kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar dışındaki bir ortaklığa yapılan hisse senedi yatırımının banka özkaynağının %15’ini aşan kısmına veya bu ortaklıklara yapılan hisse senedi yatırımlarının toplamının banka özkaynağının %60’ını aşan kısmına %1250 risk ağırlığı uygulanır.

(6) Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin dördüncü fıkrasının (ç) bendinde belirtilen hisse senedi yatırımlarının çekirdek sermayeden indirilmeyen kısımları %250 risk ağırlığına tabi tutulur.

(7) İki ilâ altıncı fıkralarda sayılmayan diğer hisse senedi yatırımlarına %250 risk ağırlığı uygulanır.

KYK'ye yapılan yatırımlar risk sınıfı ve bunlara uygulanacak risk ağırlıkları

MADDE 14 – (1) Bankacılık hesaplarında izlenen KYK'ye yapılan yatırımlar, içerik yöntemi veya izahname yöntemi uygulanarak risk ağırlığına tabi tutulur.

(2) İçerik yöntemi veya izahname yönteminin uygulanmadığı hallerde, KYK yatırımına %1250 risk ağırlığı uygulanır.

(3) Bir KYK'ye yapılan yatırıma ilişkin risk ağırlıklı tutar; bu maddedeki şartların sağlanması koşuluyla yatırımın ilgili kısımları için içerik yönteminin, izahname yönteminin veya %1250 risk ağırlığının birlikte uygulanması suretiyle hesaplanabilir.

(4) Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelik uyarınca hesaplanan özkaynakların %10'uyla sınırlı olmak kaydıyla, ekonominin belirli sektörlerini desteklemek amacıyla hazırlanan yasal programlar doğrultusunda bankaya teşvik sağlanması suretiyle edinilen ve üzerinde belirli kamu kontrolleri ve kısıtlamaları bulunan KYK yatırımları, Kurulca uygun görülmesi şartıyla, sermaye yeterliliği hesaplamasından muaf tutulabilir.

(5) KYK'nin portföyündeki varlıkların bilgilerinin bankaya yeterli kapsam ve sıklıkta sunulması suretiyle banka tarafından tümüyle bilinmesi ve bu varlıkların bağımsız bir üçüncü tarafça teyit edilmesi halinde KYK'ye yapılan yatırımın risk ağırlıklı tutarı portföydeki varlıklar bazında içerik yöntemi kullanılarak hesaplanır. Bağımsız üçüncü taraflar, KYK'nin bütün menkul kıymetlerini sakladıkları saklama kuruluşları veya kurucuları ya da KYK'nin yönetici şirketleriyle sınırlıdır. KYK portföyünde yer alan varlıklara ilişkin bilgilerin asgari ayda bir defa olacak şekilde ve varlıkların risk ağırlıklarını hesaplamaya yetecek detayda bankaca edinilmesi gerekir. İçerik yönteminin kullanılması halinde KYK'nin risk ağırlığı, KYK içerisindeki varlıklara doğrudan yatırım yapılmış gibi dikkate alınarak hesaplanır. KYK'nin bir türev işleme yatırım yapması durumunda türev işlem için Kurulca belirlenen karşı taraf kredi riskine ilişkin usul ve esaslar çerçevesinde karşı taraf kredi riskine esas tutar ve bu işlemlerde verilen teminatlar için ek olarak ilgisine göre temel kredi riskine esas tutar veya temel piyasa riskine esas tutara ilişkin Kurulca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde piyasa riskine esas tutar hesaplanır. KYK içeriğinde Kurulca belirlenen kredi değerlendirme ayarlamaları riskine esas tutarın hesaplanmasına ilişkin usul ve esaslar çerçevesinde sermaye yükümlülüğü hesaplanması gereken türev işlemler bulunuyorsa, bu fıkra kapsamında bu türev işlemler için kredi değerlendirme ayarlamaları riski hesaplanmaz. Bunun yerine risk ağırlığı uygulanmadan önce türev işlemlerin risk tutarı 1,5 kat olarak dikkate alınır. İçerik yönteminin uygulanmasında, yatırım yapılan KYK'lerin risk ağırlıklarını belirleyebilmek için yeterli veriye sahip olunmaması durumunda, bağımsız üçüncü taraflarca yapılan hesaplamalar kullanılabilir. Ancak bu durumda KYK'lerin portföylerindeki varlıklara uygulanacak risk ağırlıkları, bankanın bu yatırımları doğrudan elde tutması durumunda uygulanacak risk ağırlığının 1,2 katı olarak dikkate alınır.

(6) Banka tarafından KYK'nin portföyündeki varlıkların tümüyle bilinmemesi durumunda, risk ağırlıklı tutarlar KYK'nin kuruluş sözleşmesi, yasal sınırlar veya KYK'nin kamuoyuna açıkladığı sınırlamalar dikkate alınarak izahname yöntemi uyarınca hesaplanır. Bu hesaplamada, KYK'nin azami toplam yatırım limitine ulaşana kadar, en yüksek sermaye yükümlülüğü gerektiren varlık sınıflarından başlayarak yatırım yaptığı varsayılır. Bir alacak için farklı risk ağırlıklarının uygulanabileceği durumda en yüksek risk ağırlığı uygulanır. KYK tarafından yatırım yapılan finansal aracın, bu Tebliğ kapsamında dayanak varlığı için risk ağırlıklı tutar hesaplanan bir türev işlem veya bilanço dışı işlem olması durumunda, türev işlemin veya bilanço dışı işlemin nominal tutarı risk tutarı olarak dikkate alınır. Dayanak

varlığın bilinmemesi durumunda, risk tutarı olarak türev işlemin nominal tutarı kullanılır. Türev işlemin nominal tutarının bilinmemesi durumunda, nominal tutar olarak kuruluş sözleşmesi uyarınca izin verilen en yüksek nominal tutar dikkate alınır. Türev işlemler için karşı taraf kredi riski hesaplamasında risk tutarı Kurulca belirlenen karşı taraf kredi riskinin standart yaklaşımla hesaplanmasına ilişkin usul ve esaslara göre belirlenir. Bu hesaplamada, türev işlemin yenileme maliyeti bilinmiyorsa, yenileme maliyeti olarak netleştirme grubu içindeki türev işlemlerin nominal tutarları toplamı ve 1,4 katsayısı yerine 1; türev işlem için potansiyel kredi riski tutarı bilinmiyorsa potansiyel kredi riski tutarı olarak netleştirme grubu içindeki türev işlemlerin nominal tutarlarının toplamının %15'i kullanılır. KYK içeriğinde Kurulca belirlenen kredi değerlendirme ayarlamaları riskine ilişkin usul ve esaslar çerçevesinde sermaye yükümlülüğü hesaplanması gereken türev işlemler bulunuyorsa, bu fıkra kapsamında bu türev işlemler için kredi değerlendirme ayarlamaları riski hesaplanmaz. Bunun yerine risk ağırlığı uygulanmadan önce türev işlemlerin risk tutarı 1,5 kat olarak dikkate alınır.

(7) Banka tarafından yatırım yapılan KYK'nin başka bir KYK'ye yatırım yapması ve KYK'nin portföyündeki KYK'nin varlıklarının risk ağırlıklarının içerik yöntemi veya izahname yöntemi uyarınca belirlenebilmesi halinde; bankanın yatırım yaptığı KYK'ye ilişkin risk ağırlığı olarak içerik yöntemi veya izahname yöntemi ile hesaplanan risk ağırlığı veya %1250 risk ağırlığı kullanılabilir. KYK yatırımlarının silsile şeklinde devam etmesi halinde bir üst seviyedeki KYK'nin risk ağırlıklarının içerik yöntemi uyarınca belirlenmemesi durumunda, alt seviyedeki KYK'lere ilişkin risk ağırlıkları ikinci fıkrada belirtilen yöntem çerçevesinde belirlenir.

(8) İçerik yöntemi ve izahname yöntemi uyarınca bir KYK'ye yapılan yatırımın risk ağırlıklı tutarı aşağıdaki formül ile hesaplanır:

$$\text{Risk Ağırlıklı Tutar} = \text{Ortalama Risk Ağırlığı} \times \text{Kaldıraç Oranı} \times \text{Risk Tutarı}$$

Formülde;

Ortalama risk ağırlığı: KYK'nin yatırım yaptığı varlıkların toplam risk ağırlıklı tutarının, KYK'nin aktif tutarına oranını,

Kaldıraç oranı: KYK'nin aktifinin sermayesine oranını,

Risk tutarı: Bankanın KYK'ye yaptığı yatırım tutarını,

ifade eder. İzahname yönteminin uygulamasında, kaldıraç oranı olarak kuruluş sözleşmesi, yasal sınırlar veya KYK'nin kamuoyuna açıkladığı sınırlamalar dikkate alınarak hesaplanacak olası en yüksek oran kullanılır. Risk ağırlıklı tutarın hesaplanmasında ortalama risk ağırlığı ile kaldıraç oranının çarpımının %1250'yi aşması halinde %1250 oranı uygulanır.

Perakende alacaklar risk sınıfı ve bunlara uygulanacak risk ağırlıkları

MADDE 15 – (1) Gerçek kişilerden ya da ikinci fıkradaki nitelikli perakende şartlarını sağlayan KOBİ'lerden olan alacaklar perakende alacak risk sınıfına dahil edilir. Perakende alacak risk sınıfı aşağıdaki alacak gruplarından oluşur:

- a) İşlemciler olarak belirlenen borçlulardan olan nitelikli perakende alacaklar,
- b) Diğer borçlulardan olan nitelikli perakende alacaklar,
- c) Diğer perakende alacaklar.

(2) Nitelikli perakende alacaklara ilişkin şartlar aşağıda yer almaktadır:

a) Maruz kalınan riskin, gayrimenkul ipoteğiyle teminatlandırılmış alacaklar, türev işlemler, menkul kıymetler ve hisse senedi yatırımları hariç olmak üzere; kredi kartları ve kredili mevduat hesapları gibi rotatif krediler, kredi tahsis taahhütlerinden ve gerçek kişilerden olan taksitli alacaklar ile finansal kiralama alacaklarından veya KOBİ'lerden olan alaklardan oluşması gerekir.

b) Bir borçludan veya bir risk grubundan olan ve (a) bendinde belirtilen alacakların kredi riski azaltımı dikkate alınmadan hesaplanan toplam tutarlarının, perakende alacak sınıfına dâhil alacakların, temerrüde düşmüş alacak tutarları hariç, toplamının %0,2'sini aşmaması,

c) Bankanın ve konsolide edilen finansal kuruluş niteliğindeki bağlı ortaklıklarının, bir borçludan veya risk grubundan olan temerrüde düşmüş alacakları dâhil (a) bendinde belirtilen alacaklarının toplam tutarlarının, bu fıkranın uygulanması amacıyla Kurulca belirlenen perakende kredi limitini geçmemesi gerekir. Bu sınırın hesaplanmasında gayrinakdi krediler ile taahhütler, kredi dönüşüm oranları uygulandıktan sonraki tutarları üzerinden dikkate alınır.

(3) Birinci fıkranın (a) bendinde belirtilen işlemciler; kredi kartlarına ilişkin dönem borcunun tamamını, son 12 ay boyunca her son ödeme tarihi itibarıyla geri ödeyen borçlular ile kredili mevduat hesaplarına ilişkin tanımlanmış limitlerini son 12 ay boyunca kullanmayan borçlulardan oluşur. İşlemciler olarak belirlenen borçlulardan olan alacaklar ürün bazında değerlendirilir. Borçludan olan diğer perakende alacaklar bu kapsamda dikkate alınmaz.

(4) İkinci fıkranın (b) ve (c) bentlerinde belirtilen nitelikli perakende alacaklara ilişkin şartların tamamını sağlayamayan gerçek kişilerden olan alacaklar, birinci fıkranın (c) bendinde belirtilen diğer perakende alacaklar olarak değerlendirilir.

(5) Perakende alacaklara aşağıdaki risk ağırlıkları uygulanır:

a) İşlemciler olarak belirlenen borçlulardan olan nitelikli perakende alacaklara %45 risk ağırlığı uygulanır.

b) Diğer borçlulardan olan nitelikli perakende alacaklara %75 risk ağırlığı uygulanır.

c) Diğer perakende alacaklara %100 risk ağırlığı uygulanır.

Gayrimenkul ipoteğiyle teminatlandırılmış alacaklar risk sınıfı ve bunlara uygulanacak risk ağırlıkları

MADDE 16 – (1) Gayrimenkul ipoteğiyle teminatlandırılmış alacak risk sınıfı aşağıdaki alacak gruplarından oluşur:

a) Nitelikli gayrimenkul ipoteğiyle teminatlandırılmış alacaklar.

b) Arazi edinimi, geliştirme ve inşaat kapsamındaki alacaklar.

c) Diğer gayrimenkul ipoteğiyle teminatlandırılmış alacaklar.

(2) Gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılmış bir alacağın nitelikli gayrimenkul ipoteğiyle teminatlandırılmış alacak olarak sınıflandırılabilmesi için aşağıdaki şartların sağlanması gerekir:

a) Alacak, bütünüyle tamamlanmış bir gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılmalıdır. Bu şart orman ve tarım arazileri için uygulanmaz. İnşaat aşamasındaki ikamet amaçlı gayrimenkul veya üzerine ikamet amaçlı konut inşa edilecek arazi ile teminatlandırılmış alacaklar;

1) Borçlunun bu gayrimenkulde ikamet edecek olması ve borçludan olan alacağın, on beşinci fıkrafta belirtilen arazi edinimi, geliştirme ve inşaat kapsamındaki alacakların dolaylı olarak finansmanında kullanılmaması veya,

2) Merkezi yönetimlerin veya kamu kuruluşlarının, inşaat halindeki gayrimenkulün tamamlanmasını sağlayacak hukuki yetkilere ve güce sahip olması, halinde nitelikli gayrimenkul ipoteğiyle teminatlandırılmış alacak olarak sınıflandırılabilir.

b) Gayrimenkulün, Kurulca kredi riski azaltım tekniklerine ilişkin belirlenen usul ve esaslar uyarınca gayrimenkullerin teminat olarak dikkate alınmasına ilişkin asgari şartları taşıması gerekir.

c) Alacağa konu edilen gayrimenkul üzerinde belirli bir derece veya derecelerde ipotek tesis edilmiş olmalıdır. Tek bir banka tarafından bir gayrimenkul üzerine silsile halinde ve bu ipotek derecelerini başka bir taraf ile paylaşmadan ipotek konulması durumunda, bu silsiledeki tüm ipotekler derecesine bakılmaksızın silsilenin en iyi derecesinde kabul edilir.

ç) Borçlunun geri ödeme kabiliyetinin değerlendirilmesini içeren tahsis politikaları oluşturulmalıdır. Tahsis politikalarında, alacağa ilişkin borç servisi karşılama oranı gibi ölçütler

tanımlanmalı ve bu ölçütlere yönelik seviyeler belirlenmelidir. Tahsis politikalarında, borçlunun geri ödeme kabiliyetinin gayrimenkulün yarattığı nakit akışlarına önemli ölçüde bağlı olduğu durumlar, gayrimenkulün doluluk oranı gibi ilgili ölçütleri içerecek şekilde dikkate alınmalıdır.

d) KTO hesaplamasında dikkate alınan; gayrimenkulün değerlemesinde sekizinci fıkradaki şartların, kredi tutarı belirlenmesinde dokuzuncu fıkradaki şartların sağlanması gerekir.

e) Borçlunun geri ödeme kabiliyeti ve gayrimenkul değerlemesine ilişkin bilgiler de dâhil olmak üzere, kredi tahsis ve izleme süreçlerinde gerekli olan tüm bilgiler yazılı hale getirilmelidir.

(3) Nitelikli gayrimenkul ipoteğiyle teminatlandırılmış alacaklar aşağıdaki kategorilerden oluşur:

a) Gayrimenkulün yarattığı nakit akışlarına önemli ölçüde bağlı olmayan nitelikli ikamet amaçlı gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılmış alacaklar.

b) Gayrimenkulün yarattığı nakit akışlarına önemli ölçüde bağlı olan nitelikli ikamet amaçlı gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılmış alacaklar.

c) Gayrimenkulün yarattığı nakit akışlarına önemli ölçüde bağlı olmayan nitelikli ticari amaçlı gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılmış alacaklar.

ç) Gayrimenkulün yarattığı nakit akışlarına önemli ölçüde bağlı olan nitelikli ticari amaçlı gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılmış alacaklar.

(4) Nitelikli ikamet amaçlı gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılmış alacaklar, barınma amacıyla kullanılan ve tapuda mesken niteliğine sahip gayrimenkul ipoteğiyle teminatlandırılmış alacaklardır.

(5) Nitelikli ticari gayrimenkul ipoteğiyle teminatlandırılmış alacaklar, nitelikli ikamet amaçlı gayrimenkul ipoteğiyle teminatlandırılmış alacaklar dışında kalan nitelikli gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılmış alacaklardır.

(6) Gayrimenkulün yarattığı nakit akışlarına önemli ölçüde bağlı olan nitelikli gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılmış alacaklar, borcun geri ödenmesinin veya temerrüt durumunda tahsilat imkânının %50'den fazlasının alacağı teminat altına alan gayrimenkulün kiralanmasından veya satışından elde edilen nakit akışlarına bağlı olduğu alacaklardır.

(7) Altıncı fıkarda belirtilen nitelikleri taşısalar dahî aşağıda sayılan alacaklar gayrimenkulün yarattığı nakit akışlarına önemli ölçüde bağlı olmayan nitelikli ikamet amaçlı gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılmış alacak olarak sınıflandırılır:

a) Borçlunun aslî ikametgâhı üzerinde tesis edilmiş gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılmış alacaklar.

b) Üç adetten az sayıda gayrimenkul ipoteği bulunan bir borçludan olan ikamet amaçlı gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılmış alacaklar.

c) Yalnızca üyelerine aslî olarak ikamet edebilecekleri gayrimenkul edindirmek amacıyla 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu kapsamında kurulmuş olan kooperatiflere kullanılan ikamet amaçlı gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılmış alacaklar.

ç) Sosyal amaçlara hizmet etmek ve kiracılara uzun vadeli konut sağlamak için kurulmuş olan kâr amacı gütmeyen kuruluşlara kullanılan ikamet amaçlı gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılmış alacaklar

(8) KTO hesaplamasında dikkate alınacak gayrimenkul değeri belirlenirken aşağıdaki şartlara uyulması zorunludur.

a) Gayrimenkulün değeri, Kurul veya Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirilen değerlendirme kuruluşları tarafından tespit edilmeli ve bu değer gerçeğe uygun değerine eşit veya daha düşük olmalıdır. Gayrimenkulün değerinin ihtiyatlı bir şekilde belirlenmesini teminen, fiyat artışlarına ilişkin beklentilerin dikkate alınmaması ve cari piyasa fiyatının, kredinin ömrü

boyunca oluşabilecek gayrimenkul değerinin önemli ölçüde üzerinde olması ihtimalinin dikkate alınması gerekir.

b) Aşağıdaki durumlar dışında, gayrimenkulün değeri olarak kredi tahsis esnasında belirlenen değer dikkate alınır:

1) Kurumun, gerekli gördüğü hallerde bankaların gayrimenkul değerini aşağıya doğru revize etmelerini istemesi.

2) Birinci alt bent kapsamında gayrimenkulün değerinin aşağıya doğru yeniden belirlenmesi durumunda, daha sonra yapılacak yeniden değerlemelerde başlangıçta belirlenmiş olan değerden daha yüksek bir değerde olmaması şartıyla yukarı doğru ayarlama yapılması.

3) Gayrimenkulün değerinde kalıcı bir düşüşe neden olan olağanüstü veya kendine özgü bir olay meydana gelmesi durumunda gayrimenkulün değerinin yeniden belirlenmesi.

4) Gayrimenkulün üzerinde yapılan ve değerini kesin olarak arttıran değişikliklerin meydana gelmesi.

c) Gayrimenkulün satın alınması amacına yönelik olarak tahsis edilen gayrimenkul ipoteğiyle teminatlandırılmış alacaklarda KTO hesaplamasında gayrimenkulün değeri, gayrimenkulün alım satım fiyatından yüksek olamaz.

(9) KTO hesaplamasında dikkate alınacak kredi tutarı belirlenirken aşağıdaki şartlara uyulması zorunludur:

a) İkamet amaçlı gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılmış kredi tutarı, henüz geri ödenmemiş mevcut kredi bakiyesi ile henüz kullanılmamış kredi taahhüt tutarından oluşur. Kredi tutarı, bilanço içi netleştirme için tüm şartları sağlayan ve yalnızca kredinin geri ödenmesi amacıyla krediyi kullandıran banka adına koşulsuz olarak ve cayılamaz şekilde rehnedilmiş mevduat tutarları dışında, ayrılan karşılıkların ve diğer risk azaltıcı unsurların düşülmediği brüt tutar üzerinden hesaplanır. Aynı gayrimenkul üzerinde borçlunun farklı alacakları için, arada başka bir bankanın ipoteği bulunmadan müteselsil bir şekilde ipotek tesis edildiği durumda, söz konusu alacaklar risk ağırlıklı tutar hesaplamasında tek bir alacakmış gibi dikkate alınır ve KTO hesaplamasında bu alacakların toplam tutarı esas alınır.

b) Kurulca kredi riski azaltım tekniklerine ilişkin belirlenen usul ve esaslar uyarınca dikkate alınan garanti veya finansal teminatların, gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılmış alacaklar için kullanılması durumunda, KTO hesaplanmasında söz konusu teminatlar dikkate alınmadan önceki kredi tutarı dikkate alınır.

c) KTO hesaplanmasında, kredi tutarı kredi geri ödemelerine bağlı olarak azaltılır.

(10) Gayrimenkulün yarattığı nakit akışlarına önemli ölçüde bağlı olmayan nitelikli ikamet amaçlı gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılmış alacaklara uygulanacak risk ağırlıkları aşağıdaki esaslar çerçevesinde belirlenir:

a) Alacak tutarının, gayrimenkul değerinin %55'ine kadar olan kısmına %20 risk ağırlığı, kalan kısma karşı tarafın risk ağırlığı uygulanır.

b) Gayrimenkulün üzerinde bankanın sahipliğinde bulunmayan daha üst derecede ipoteklerin bulunması durumunda, alacak tutarının gayrimenkul değerinin %55'ine kadar olan kısmından, daha üst derecedeki ipotek tutarlarının düşülmesi sonucunda bulunan kısmına %20 risk ağırlığı, kalan kısma karşı tarafın risk ağırlığı uygulanır.

$$A = ((\%55 * G) - B)$$

Formülde, A; alacağın %20 risk ağırlığı uygulanacak kısmını, G; gayrimenkul değerini, B; bankanın sahip olmadığı daha üst derecelerdeki ipotek tutarları toplamını ifade eder.

c) Banka ipoteği ile aynı derecede başka bir ipoteğin bulunması durumunda, alacak tutarının aşağıdaki formül uyarınca bulunan kısmına %20 risk ağırlığı, kalan kısmına karşı tarafın risk ağırlığı uygulanır.

$$A = ((\%55 * G) - B) - ((\%55 * G - C) * D)$$

Formülde, A; alacağın %20 risk ağırlığı uygulanacak kısmını, G; gayrimenkulün değerini, B; bankanın sahip olmadığı daha üst derecelerdeki ipotek tutarları toplamını, C; varsa bankanın sahip oldukları da dâhil daha üst derecelerdeki ipotek tutarları toplamını, D; aynı derecede bankanın sahip olmadığı ipotek tutarlarının, bankanın sahip oldukları da dâhil bu derecedeki toplam ipotek tutarlarına oranını ifade eder.

(11) Gayrimenkulün yarattığı nakit akışlarına önemli ölçüde bağlı olan nitelikli ikamet amaçlı gayrimenkul ipotegi ile teminatlandırılmış alacaklar için bunların KTO'suna göre aşağıdaki tabloda belirtilen risk ağırlıkları uygulanır.

	$KTO \leq \%50$	$\%50 < KTO \leq \%60$	$\%60 < KTO \leq \%80$	$\%80 < KTO \leq \%90$	$\%90 < KTO \leq \%100$	$KTO > \%100$
Risk Ağırlığı (%)	30	35	45	60	75	105

(12) Gayrimenkulün yarattığı nakit akışlarına önemli ölçüde bağlı olmayan nitelikli ticari amaçlı gayrimenkul ipotegi ile teminatlandırılmış alacaklar için; alacak tutarının gayrimenkul değerinin %55'ine kadar olan kısmına %60 risk ağırlığı veya karşı tarafın risk ağırlığından küçük olanı, kalan kısmına ise karşı tarafın risk ağırlığı uygulanır. Gayrimenkul üzerinde bankanın sahip olmadığı ipoteklerin bulunması durumunda, alacak tutarı onuncu fıkra da belirtildiği şekilde hesaplanır.

(13) Gayrimenkulün yarattığı nakit akışlarına önemli ölçüde bağlı olan nitelikli ticari amaçlı gayrimenkul ipotegi ile teminatlandırılmış alacaklar için bunların KTO'suna göre aşağıdaki tabloda belirtilen risk ağırlıkları uygulanır.

	$KTO \leq \%60$	$\%60 < KTO \leq \%80$	$KTO > \%80$
Risk Ağırlığı (%)	70	90	110

(14) Aşağıdaki şartların sağlanması ve Kurum tarafından bu şartların sağlandığının kamuya açıklanması halinde, gayrimenkulün yarattığı nakit akışlarına önemli ölçüde bağlı olan nitelikli ticari amaçlı gayrimenkul ipotegi ile teminatlandırılmış alacakların risk ağırlıkları on ikinci fıkra uyarınca belirlenebilir:

a) Yıl sonları itibarıyla hesaplanan, KTO'su %60'a kadar olan nitelikli ticari amaçlı gayrimenkul ipotegi ile teminatlandırılmış alacaklardan kaynaklanan zararların, toplam alacak tutarına oranının %0,3'ü geçmemesi.

b) Yıl sonları itibarıyla hesaplanan, nitelikli ticari amaçlı gayrimenkul ipotegi ile teminatlandırılmış alacaklardan kaynaklanan zararların, toplam alacak tutarına oranının %0,5'i geçmemesi.

(15) Arazi edinimi, geliştirme ve inşaat kapsamındaki alacaklar, herhangi bir imar izni veya imar izni başvurusunun olmadığı orman veya tarım arazilerinin edinimi hariç olmak üzere geliştirme ve inşaat amaçlı arazi edinimini veya herhangi bir ikamet veya ticari amaçlı gayrimenkulün geliştirilmesi ve inşasının finansmanını gerçekleştiren şirketlerden veya özel amaçlı şirketlerden olan alacaklardır. Arazi edinimi, geliştirme ve inşaat kapsamındaki alacaklardan aşağıdaki kriterleri sağlayan alacaklara %100 risk ağırlığı, diğer arazi edinimi, geliştirme ve inşaat kapsamındaki alacaklara %150 risk ağırlığı uygulanır:

a) Arazi edinimi, geliştirme ve inşaat kapsamındaki alacakların ikamet amaçlı gayrimenkullere yönelik olması.

b) İkinci fıkradaki şartları karşılamaı.

c) Satış öncesi veya ön kiralama sözleşmelerinin, toplam sözleşmelerin veya risk altındaki sermayenin önemli bir bölümünü oluşturması, satış öncesi veya ön kiralama sözleşmelerinin, hukuki olarak bağlayıcı yazılı sözleşmeler olması ve alıcının veya kiracının, sözleşmenin feshedilmesi durumunda hak kaybına tabi olan önemli miktarda nakit depozito yatırmış olması, risk altındaki sermayenin gayrimenkulün takdir edilen tamamlanmış değerine, borçlunun katkıda bulunduğu sermayenin uygun bir miktarı olarak belirlenmesi.

(16) Diğer gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılmış alacaklar; nitelikli gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılmış alacaklar ile arazi edinimi, geliştirme ve inşaat kapsamındaki alacaklar sınıfında olmayan gayrimenkul ipoteğiyle teminatlandırılmış alacaklardır. Diğer gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılmış alacakların risk ağırlıkları aşağıdaki şekilde belirlenir:

a) Gayrimenkulün yarattığı nakit akışlarına önemli ölçüde bağlı olmayan alacaklar için karşı tarafın risk ağırlığı uygulanır.

b) Gayrimenkulün yarattığı nakit akışlarına önemli ölçüde bağlı olan alacaklar için %150 risk ağırlığı uygulanır.

Temerrüde düşmüş alacaklar risk sınıfı ve bunlara uygulanacak risk ağırlıkları

MADDE 17 – (1) Tahsili vade tarihi itibarıyla 90 günü geçmiş olan veya temerrüde düşmüş bir borçludan olan alacaklar temerrüde düşmüş alacaklar olarak sınıflandırılır. Aşağıdaki olaylardan herhangi birisinin meydana gelmesi durumunda borçlunun temerrüde düştüğü kabul edilir:

a) Borçlunun bankaya ve konsolide edilen finansal kuruluş niteliğindeki bağlı ortaklıklarından birine olan önemli tutardaki yükümlölüklerini ifa etmede 90 günden fazla gecikmesi.

b) Borçlunun, Kredilerin Sınıflandırılması ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesinin yedinci fıkrası uyarınca belirlenen eşik tutarlar üzerindeki yükümlölüklerinin donuk alacak olarak sınıflandırılmış olması.

c) Kredinin kullandırılmasından sonra borçlunun kredi değerliliğinde tespit edilen önemli bir bozulma nedeniyle borçludan olan herhangi bir alacak için özel karşılık ayrılmış olması, herhangi bir alacağın aktiften silinmesi veya kayıttan düşülmesi.

ç) Borçlunun bankaya olan herhangi bir yükümlölüğünün önemli bir ekonomik kayıpla satılmış olması.

d) Borçlunun bankaya olan herhangi bir yükümlölüğünün anapara, faiz veya diğer ücretlerde önemli bir indirimine gidilmesine veya söz konusu ödemelerin ertelenmesine yol açabilecek şekilde Kredilerin Sınıflandırılması ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca yeniden yapılandırılması.

e) Borçlunun, bankaya veya konsolide edilen finansal kuruluş niteliğindeki bağlı ortaklıklarından birine olan herhangi bir yükümlölüğünden dolayı bankanın borçlunun iflasını istemesi veya benzeri yasal girişimlerde bulunması.

f) Borçlunun müflis olması, konkordato ilân etmiş olması, uzlaşma suretiyle yeniden yapılandırma başvurusunun onaylanmış olması, hakkında iflasın ertelenmesi kararının verilmiş olması veya benzeri başka nedenlerin, borçlunun bankaya veya konsolide edilen finansal kuruluş niteliğindeki bağlı ortaklıklarından birine olan borçlarını geri ödemesini engellemesi veya geciktirmesi.

g) Teminatlara başvurulmaksızın borçlunun bankaya veya konsolide edilen finansal kuruluş niteliğindeki bağlı ortaklıklarından birine olan borçlarını tamamen ödeyemeyeceğine banka tarafından kanaat getirilmesi.

(2) Birinci fıkranın (a) bendinin uygulamasında gecikme süresinin başlangıcı olarak borçlu cari hesap şeklinde kullandırılan nakdi kredilerde; dönem faizleri ile fer'ilerinin

ödenmesi gereken ya da hesabın katedildiği veya ihbarlı limitin aşıldığı tarih, kredi kartları açısından ise asgari ödeme tutarının ödenmesi gereken tarih kabul edilir. Krediyi borçlu cari hesap şeklinde kullanan borçluların kredi değerliliğinin değerlendirilmesi için ihtiyatlı içsel politikaların bulunması gerekir.

(3) Perakende alacaklar için temerrüde düşmüş alacak değerlendirmesi borçlu yerine alacak bazında uygulanabilir. Bu alacaklar için, borçlunun herhangi bir borcunun temerrüde düşmesi, bankaya olan tüm borçlarının temerrüde düştüğü anlamına gelmez.

(4) Beşinci fıkra hükmü saklı kalmak kaydıyla, temerrüde düşmüş bir alacağın özel karşılıklar düşülerek hesaplanan net tutarlarının teminatsız kısımları aşağıdaki şekilde risk ağırlığına tabi tutulur:

a) Alacak için ayrılan özel karşılığın, alacağın özel karşılık ayrılmadan önceki toplam tutarına oranının %20'den az olması halinde; %150 risk ağırlığı.

b) Alacak için ayrılan özel karşılığın, alacağın özel karşılık ayrılmadan önceki toplam tutarına oranının %20 veya %20 ilâ %50 arasında olması halinde; %100 risk ağırlığı.

c) Alacak için ayrılan özel karşılığın, alacağın özel karşılık ayrılmadan önceki toplam tutarına oranının %50 veya daha fazla olması halinde; %50 risk ağırlığı.

(5) Temerrüde düşmüş olan ve geri ödemesi gayrimenkulün yarattığı nakit akışlarına önemli ölçüde bağlı olmayan nitelikli ikamet amaçlı gayrimenkul ipoteğiyle teminatlandırılmış alacakların özel karşılıklar düşülerek hesaplanan net tutarlarına %100 risk ağırlığı uygulanır. Kurulca kredi riski azaltım tekniklerine ilişkin belirlenen usul ve esaslar uyarınca kullanılabilecek garanti ve finansal teminatlar, 16 ncı maddenin dokuzuncu fıkrasının (b) bendi uyarınca dikkate alınabilir.

(6) Temerrüde düşmüş alacakların teminatlı kısımlarının belirlenmesinde Kurulca kredi riski azaltım tekniklerine ilişkin belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde kullanılabilecek teminat ve garantiler dikkate alınır.

Diğer alacaklar risk sınıfı ve bunlara uygulanacak risk ağırlıkları

MADDE 18 – (1) Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin dördüncü fıkrasının (ç) bendinde belirtilen geçici farklara dayanan ertelenmiş vergi varlıkları ile Türkiye Muhasebe Standartları uyarınca maddi olmayan duran varlık olarak muhasebeleştirilen ipotek hizmeti sunma haklarının çekirdek sermayeden indirilmeyen kısımlarına %250 risk ağırlığı uygulanır.

(2) Nakit ve nakit benzeri kalemlere, yoldaki paralara, bankanın kasasında tutulan külçe altınlara, külçe altın yükümlülükleriyle desteklenmesi koşuluyla tahsis esasına göre başka bankalarda tutulan külçe altın varlıklara, altın deposu hesaplarına ve riski bankaya ait olmamakla birlikte bankanın sadece aracılık faaliyeti yaptığı fon kaynaklı kredilere %0 risk ağırlığı uygulanır.

(3) Satın alınan çeklere ve vadesi gelmiş menkul kıymetlere %20 risk ağırlığı uygulanır.

(4) Bu Tebliğ hükümleri çerçevesinde herhangi bir risk ağırlığı belirlenmemiş alacaklara %100 risk ağırlığı uygulanır.

(5) Bir bankanın belli bir alacak grubu için söz konusu grupta gerçekleşecek 'n'inci temerrüt olayının ödeme şartını tetikleyeceği ve bu ödeme güçlüğü halinin sözleşmeyi feshedeceği koşullar çerçevesinde bir kredi koruması sağladığı durumda risk ağırlığı, sepete dahil edilen kredilerden n-1 tanesinin risk ağırlıkları hariç tutularak, kalan kredilerin risk ağırlıklarının %1250'yi geçmeyecek şekilde toplanması suretiyle bulunur. Bu risk ağırlığı, sözleşmeyle sağlanan korumanın nominal tutarıyla çarpılarak risk ağırlıklı varlık tutarı bulunur. Söz konusu toplama işlemine dahil edilmeyen n-1 kredinin belirlenmesinde, en düşük risk ağırlıklı varlık tutarına sahip olan kredilerin dikkate alınması esastır.

(6) Finansal kiralama alacakları için risk tutarı iskonto edilmiş asgari kiralama ödemelerinden oluşur. Kiralanan varlığın kalıntı değerinin kiracı dışında üçüncü bir kişi

tarafından ödenmesinin garanti edildiği ve garantör ile garantinin Kurulca kredi riski azaltım tekniklerine ilişkin belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde; fonlanmamış kredi koruması kapsamında dikkate alınabilecek koruma sağlayıcılara ve fonlanmamış kredi koruması olarak kullanılan kredi türevleri ve garantilerde aranan özelliklere ilişkin şartlar ve bunlara ilişkin operasyonel şartlar ile garantiler için aranan ilave şartları sağladığı durumlarda, garanti; fonlanmamış kredi koruması olarak dikkate alınır. Bu alacaklar, 6 ncı maddede yer alan alacak sınıflarından ilgili olanında izlenir. Kiralanan varlığın kalıntı değer riski, varlığın kalıntı değerine, varlığın kiralayan veya üçüncü bir tarafça kiralama süresi sonunda satın alınması opsiyonu varsa opsiyonun kullanılmasına kadar %100 risk ağırlığı uygulanması suretiyle dikkate alınır. Opsiyon kullanılması durumunda satın alma işlemine ilişkin alacak tutarı tahsil edilene kadar alacağın sınıflandırıldığı alacak grubuna ilişkin risk ağırlığı uygulanır.

Kur uyumsuzluğu bulunan alacaklara uygulanacak risk ağırlığı

MADDE 19 – (1) Alacağın para biriminin, borçlunun gelirin para biriminden farklı olduğu ve bundan kaynaklanan kur riskinin borçlu tarafından herhangi bir finansal araçla tam olarak bertaraf edilmediği durumda, perakende alacaklar ve nitelikli ikamet amaçlı gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılmış alacaklar için %150 risk ağırlığını aşmayacak şekilde, 15 inci madde ile 16 ncı maddenin onuncu ve on birinci fıkraları uyarınca belirlenen risk ağırlıkları 1,5 katı olarak uygulanır.

Durum tespit değerlendirmesi

MADDE 20 – (1) Bankalar, kredi tahsis aşamasında ve sonrasında düzenli olarak karşı tarafların risk profili ve özellikleri hakkında yeterli kanaate sahip olduklarından emin olmak için asgari yılda bir durum tespit değerlendirmesi yapmalıdır.

(2) Kredi derecelendirme notlarının kullanıldığı durumlarda, maruz kalınan risklerin ve uygulanan risk ağırlıklarının uygun ve ihtiyatlı olup olmadığının risk yönetimi çalışmaları kapsamında değerlendirilmesi için durum tespit değerlendirmesi yapılması gereklidir. Merkezi yönetimlerden veya merkez bankalarından alacaklar ile kamu kuruluşlarından alacaklar için durum tespit değerlendirmesinin yapılması zorunlu değildir.

(3) Durum tespit değerlendirmesinin gelişmişlik düzeyi, banka faaliyetlerinin büyüklüğü ve yapısı ile uyumlu olmalıdır. Bankalar, uygun olduğu ölçüde, içsel kredi değerlendirmeleri ve/veya üçüncü bir tarafa yaptırılan diğer analitik yöntemler aracılığıyla her bir karşı tarafın operasyonel ve finansal performans düzeylerini ve trendlerini makul ve yeterli bir şekilde değerlendirmelidir. Durum tespit değerlendirmelerini yapabilmek için bankalar, karşı taraflar hakkındaki bilgilere düzenli olarak erişebilmelidir.

(4) Bir grup bünyesinde konsolide edilen karşı taraflardan olan alacaklar için durum tespit değerlendirmesi, mümkün olduğu ölçüde, kredi riskine neden olan karşı taraf düzeyinde yapılmalıdır. Karşı tarafın geri ödeme kapasitesi değerlendirilirken, grubun karşı tarafa olan desteğinin ve karşı tarafın gruptaki sorunlardan olumsuz etkilenme potansiyelinin dikkate alınması beklenir.

(5) Bankalar, uygun risk ağırlıklarının uygulanabilmesi için; etkin iç politikalara, süreçlere, sistemlere ve kontrollere sahip olmalıdır. Bankalar, durum tespit değerlendirmelerinin yeterliliğine ilişkin bilgi ve belgeleri denetime hazır bulundurmalıdır.

(6) Durum tespit değerlendirmesi neticesinde kredi derecelendirme notuna tekabül eden risklilik seviyesine göre daha yüksek bir risklilik seviyesi tespit edilmesi durumunda, kredi kalitesi kademesi mevcut kredi derecelendirme notuna göre daha yüksek risk ağırlığına tekabül edecek şekilde asgari bir seviye artırılır. Durum tespit değerlendirmesi neticesinde kredi derecelendirme notunun tekabül ettiği risk ağırlığından daha düşük bir risk ağırlığı uygulanamaz.

İKİNCİ BÖLÜM

KDK'lerin Kredi Derecelendirme Notlarının Risk Ağırlıklarının Tespiti İçin Kullanılması

KDK'lerin kredi derecelendirme notlarının risk ağırlıklarının tespiti için kullanılması

MADDE 21 – (1) Risk ağırlıklarının tespitinde kullanılan kredi kalitesi kademelerinin, KDK'lerin kredi derecelendirme notları ile tarafsızlık, ihtiyatlılık ve tutarlılık ilkelerine uygun şekilde eşleştirilmesine ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir.

(2) Bankalar, uygulanacak risk ağırlıklarının tespiti için risk sınıfı bazında bir veya birden fazla KDK tayin edebilir ve tayin ettiği KDK'leri Kuruma bildirir. Bankalar belirledikleri KDK'lerin müşterilerine ilişkin kredi derecelendirme notlarını risk yönetimlerine ilişkin bir girdi olarak kullanır.

(3) KDK'lerin kredi derecelendirme notları Derecelendirme Kuruluşlarının Yetkilendirilmesine ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olarak kullanılır. Kredi derecelendirme notları yalnızca risk ağırlıklarını düşürmeye yönelik seçici olarak kullanılamaz. Risk ağırlıklı tutar hesaplamasında, notu veren KDK tarafından geçerli kabul edilen en güncel kredi derecelendirme notları kullanılır. KDK'yi ve KDK'nin verdiği kredi derecelendirme notlarını belirli bir sınıftaki alacaklar için kullanmaya karar veren banka, o sınıfa ait olan tüm alacaklar için verilen kredi derecelendirme notlarını tutarlı ve istikrarlı bir şekilde kullanır.

(4) Bankalarca kredi müşterisinin talebi ile yapılan kredi derecelendirme notları kullanılır. Talebe bağlı olmayan kredi derecelendirmeleri ise Derecelendirme Kuruluşlarının Yetkilendirilmesine ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olarak kullanılır.

(5) Bir alacağın risk ağırlığı aşağıdaki hususlar dikkate alınarak belirlenir:

a) Tayin edilmiş yalnızca bir KDK'ye ait kredi derecelendirme notunun bulunması halinde, ilgili kredi derecelendirme notu kullanılır.

b) Tayin edilmiş iki KDK'ye ait kredi derecelendirme notunun bulunması ve bu kredi derecelendirme notlarının farklı risk ağırlıklarına tekabül etmesi halinde, yüksek olan risk ağırlığı uygulanır.

c) Tayin edilmiş ikiden fazla KDK'ye ait kredi derecelendirme notu bulunması ve bu kredi derecelendirme notlarının farklı risk ağırlıklarına tekabül etmesi halinde, en düşük iki risk ağırlığından yüksek olanı kullanılır. En düşük iki ağırlığın eşit olması durumunda bu risk ağırlığı uygulanır.

(6) Borçludan ulusal para cinsinden olan bir alacağa ilişkin kredi derecelendirme notu, aynı borçludan olan farklı bir para birimi cinsinden başka bir alacağın risk ağırlığını belirlemek amacıyla kullanılamaz.

(7) Bir şirket için yapılan bağımsız kredi derecelendirmesi, aralarındaki ilişki ne olursa olsun aynı grup içerisindeki başka bir şirkete uygulanacak risk ağırlığının tespitinde kullanılamaz.

(8) Kredi derecelendirme notu sadece notun ilgili müşterinin bankaya olan anapara ve faiz ödemelerinin tamamını geri ödeyebilme kapasitesini temsil etmesi halinde kullanılabilir.

İhraca veya ihraççıya özgü kredi derecelendirme notunun kabul edilmesine ilişkin esaslar

MADDE 22 – (1) İhraca özgü kredi derecelendirme notunun olduğu durumlarda, o alacağa uygulanacak risk ağırlığının tespitinde ilgili kredi derecelendirme notu kullanılır.

(2) İhraca özgü kredi derecelendirme notunun olmadığı durumlarda, aşağıdaki genel ilkeler uygulanır:

a) Söz konusu alacak için borçlunun yükümlölük altında girdiği başka bir alacak için kredi derecelendirme notu mevcutsa ve bankanın alacağı ilgili kredi derecelendirme notu olan alacağa yapılmış bir yatırım değilse; kredi derecelendirme notu olan alacağın sahip olduğu yüksek kaliteli -kredi derecelendirme notu olmayan bir alacağa uygulanan risk ağırlığından daha düşük bir risk ağırlığına karşılık gelen- kredi derecelendirme notu, bankanın kredi derecelendirme notu olmayan olan bu alacağına, ancak bu alacak borçlunun kredi derecelendirme notu olan diğer alacağına göre her bakımdan aynı öncelikte veya daha kıdemli olduğu takdirde uygulanabilir. Aynı öncelikte veya daha kıdemli değilse, ilgili kredi derecelendirme notu kullanılamaz ve bu alacak diğer kredi derecelendirme notu olmayan alacaklara ilişkin risk ağırlığına tâbi tutulur.

b) İhraççıya ait bir kredi derecelendirme notu mevcutsa, bu not sadece ihraççının teminatsız ve en kıdemli ihraçlarına uygulanır ancak bu ihraççıdan olan diğer derecelendirilmemiş ihraçlara uygulanmaz. İhraççının ya da bir ihracın düşük kaliteli -kredi derecelendirme notu olmayan bir alacağa uygulanan risk ağırlığı ile aynı veya daha kıdemli risk ağırlığına karşılık gelen- kredi derecelendirme notu bulunması halinde; bankanın kredi derecelendirme notu olmayan bir alacağına, bu alacak borçlunun daha kıdemli teminatsız ihraççı derecesine ya da alacağın düşük kaliteli kredi derecesine göre her bakımdan aynı öncelikte veya daha az kıdemli olduğu takdirde, düşük kaliteli kredi derecesine uygulanan risk ağırlığı uygulanır.

c) İhraççının, mevduat derecelendirme notu veya karşı taraf riski derecelendirme notu gibi yalnızca sınırlı bir yükümlölük sınıfına uygulanan yüksek kaliteli bir derecelendirme notuna sahip olduğu durumlarda, bu derecelendirme notu ilgili yükümlölük sınıfına karşılık gelen alacaklara uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 23 – (1) Bu Tebliğ 1/1/2026 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 24 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere; 5411 sayılı Bankacılık Kanunu’nun 88 inci maddesinde, düzenlemek ve denetlemekle görevli olduğu sektör veya alanla ilgili uluslararası ilke ve standartlarla uyumlu ikincil düzenlemelerin yapılması ve kararların alınması Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu’nun görevleri arasında sayılmaktadır. Bu kapsamda, bankacılık alanında politikaların geliştirilmesi ve uygulamada daha iyi bir koordinasyonun sağlanması amacıyla üye ülkelerin bankacılık otoriteleri arasında iş birliğini sağlayacak bir platform olarak oluşturulan Basel Bankacılık Denetim Komitesinin (Basel Komite) üyesi olarak Kurumumuz, bankacılık mevzuatını uluslararası en iyi uygulamaları takip ederek gerektiğinde güncellemektedir.

Öte yandan, Basel Komite Aralık 2017 tarihinde “Basel III: Finalising Post Crisis Reforms” dokümanını yayımlamıştır. Bahse konu dokümanda yer alan standartlar, Basel III uzlaşısını tamamlayıcı mahiyette olup, nihai Basel III uzlaşısı ya da Basel IV olarak adlandırılmaktadır. Basel IV ile Basel Komite temelde, benzer risk yapılarına sahip olan ve gelişmiş modeller kullanan bankaların farklı sermaye yükümlülüklerinin önüne geçmek suretiyle bankaların maruz kalmış oldukları riskin daha doğru ölçülmesini teminen bankalar tarafından kullanılan standart ve içsel yöntemleri birbirine yaklaştırmayı hedeflemektedir.

Bu çerçevede, “Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ Taslağı”, “Basel III: Finalising Post Crisis Reforms” ile güncellenmiş olan Basel standartları kapsamında kredi riskine ilişkin risk ağırlıklı varlık hesaplamasının standart yaklaşımla hesaplanmasına ilişkin hükümleri içermektedir. Basel Komite tarafından kabul edilen güncellenmeler kapsamında temel kredi riskine esas tutarın ölçülmesinde kullanılan standart yaklaşımda yapılan değişikliklerle; hesaplamalarda dikkate alınan değişkenlerin detaylandırılması, risk hassasiyetinin artırılması ve kredi derecelendirme notuna olan bağımlılığın azaltılması hedeflenmektedir.